

DÉLMAGYARORSZÁG

75. évfolyam, 181. szám
1985. augusztus 3., szombat

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 2.20 forint

Magánlakásépítés, Újító bányászok elismerése építőanyagellátás

Vizsgálta a népi ellenőrzés

A Megyei Népi Ellenőrzési Bizottság tegnapi, pénteki ülésén összefoglaló jelentést tárgyalt meg, amely Csongrád megye magánlakás-építésének helyzetéről készült vizsgálat eredményeit elemzi.

A lakásépítés szerkezete egy évtized alatt jelentős mértékben megváltozott megyénkben. Míg a hetvenes években az új otthonok 65 százaléka épült fel magán-erőből, addig ez az arány napjainkra 80 százalék fölé nőtt. A tizenöt éves fejlesztési koncepciótervezet ennek a megoszlásnak a fenntartásával számol.

A lakásépítéshez igénybevehető kedvezmények mértéke 1983-tól jelentősen növekedett, ennek ellenére az átadott új épületek száma tavaly lényegesen kevesebb volt, mint 1982-ben. Ugyanis a felvehető kölcsönök maximuma az anyagárak növekedésének csak részleges kompenzálására volt elegendő.

A tavaly átadott lakások több mint fele három- vagy több szobás volt. Ebből a jelenségből arra következtetnek az összefoglaló jelentés készítői, hogy a magán-erőből építkezők körében csökken az első lakáshoz jutók aránya. Az építkezők mind nagyobb mértékben kéri a családtagok, barátok, ismerősök segítségét. Ez jelzi, hogy az építőipari szervezetek és a kisipar sem tudott az igények növekedéséhez — árban, határidőben, szerkezetben — alkalmazkodni. De a családi erő fokozott bevonására, a növekvő árak miatt is szükség van.

Az OTP saját lakásberuházásai csökkentek. Ezen belül nőtt a kisebb alapterületű lakások aránya. Ebből arra lehet következtetni, hogy a magánlakásépítésben alacsonyabb jövedelműk miatt résztvenni kényszerülő, elsősorban fiatal építők számára reális alternatív lakáshoz jutási lehetőség nincs.

Az idén a tanácsok számára Csongrádban a nagycsaládosok és a fiatalok lakásépítésének támogatására

ugyanakkora összeg (20 millió forint) áll rendelkezésre, mint tavaly. A megyei keretből a helyi tanácsok pályázat útján részesülhetnek. Ennek feltétele, hogy a pályázott összeggel meg- egyező támogatási alapot kell képezniük saját forrásból. A támogatási keretek felhasználása későn indult meg. Ezért a tavalyi kereteknek csak a 66 százalékát használták fel, 1985. május 21-ig.

A tegnapi tanácskozáson elhangzott, hogy szükség lenne a tanácsi és a munkahelyi támogatások összehangolásának megszervezésére. Csak hogy még nincs olyan szervezet, amely ezt a feladatot magára vállalja.

A telekkinálat településeknél és egészében is meghaladta a tényleges igénybevételt. A legfőbb gond ezen a területen a telekárak folyamatos növekedése. Így a telkek árai ma a városokban gyakran a netto építési költségek 30–60 (!) százalékát is eléri. A közművek- nél a legsúlyosabb probléma a szennyvízelvezetés és -tisztítás megoldatlansága, mivel a megyére jellemző teremszint- és talajviszonyok a provizorikus megoldásokat alig teszik lehetővé. Az újonnan kialakított telekcsoporthoz több helyen gond az utak kiépíthetősége.

A tervezésben ma egyértelműen kinálati többlet és éles verseny van. Nagy a típus- és ajánlati tervek választéka és viszonylag nagy a tipustervforgalom is. Az egyedi tervek előnye a tervező személyes jelenléte, az igényre tervezés, az építkezés figyelemmel kísérése, a tervtől való kényszerű eltérés (pl. anyaghiány miatt) tervezői művezetése. A magántervezők általában az építési engedélyt is elintézik, a megbízó nem is találkozik a hatóságokkal. Aki maga szerzi be a szükséges iratokat, általában hosszadalmasnak és bürokratikusnak itéli meg az engedélyezést.

Az építőanyagok mennyiségében és választékában az

idei évben a korábbi időszakhoz viszonyítva kedvező változás következett be. Ennek kétségtelenül részben oka a kereslet csökkenése is. Az Alföldi Tüzép a megyében, folyó áron, nyolc és fél százalékkal kevesebb építőanyagot forgalmazott az év első öt hónapjában, mint a tavalyi év hasonló időszakában. Tartós hiány a hazai tetőfedő cserépből van, átmeneti ideig hiányzott a telepekről a fenyőfűrészáru.

A korszerű, energiatakarékos építőanyagok árai 20–30 százalékkal magasabbak a hagyományos termékekénél. Ugyanez a helyzet egyes importált áruknál is. A vásárlók általában az esztétikusabb kivitelre, a magasabb használati értékre nem tudnak figyelemmel lenni szűkös anyagi lehetőségeik miatt, ezért ezek a cikkek nehezen adhatók el.

A magánlakás-építés kivitelezésében a megyében is jelentős feszültségek vannak. Az építőipari vállalatok és szövetkezetek néhány kivételével eltekintve nem vállalkoznak magánlakások építésére. A kapacitás konvenció- mesteri munkák elvégzésében építőipari szervezeteinél a lakásépítés iparosított eszközeinek likvidálásával is együttjárt. A Délép házigyári kapacitása pedig — a vállalat tájékoztatása szerint — kihasználta. A megyei színhelyű kisiparosok is csak tevékenységük kisebb hányadával vesznek részt a lakásépítésben. Az új vállalkozási formák az építőmesteri munkák elvégzésében sehol sem jelentettek többletkapacitást. Hatásuk a megye egyes területein, főleg a külső és belső gáz-, valamint vízvezeték-szerelésben mutatkozik.

Az MNEB a magán-erős lakásépítés visszasságainak csökkentése érdekében javaslatokat fogadott el a KNEB Építési és Közlekedési Főosztálya, a megyei irányítószervek és az építőipari vállalatok igazgatói részére.

B. I.

Tegnap, pénteken, a bányászszakszervezet székházában kihirdették a bányász újító és feltalálók részére kiírt pályázat eredményeit. Az Ipari Minisztérium és a bányászszakszervezet közös pályázatán vállalati kollektívák vehettek részt, s a díjazásra azok voltak az esélyesek, amelyek a dolgozók minél szélesebb rétegét bevonva, összességében a legnagyobb hasznót eredményezték a múlt évben vállalatuknak újításaikkal, találmányaikkal.

A legeredményesebbnek a Tatabányai Szénbányák kollektívája bizonyult, amelynek dolgozói tavaly több mint 1800 újítást és 14 találmányt nyújtottak be, s bevezetésük 166 millió forint hasznót hozott a vállalatnak. Ezért csaknem 9 millió forintot kaptak az ötletek gazdái, kidolgozói, akik egyebek között új módszereket dolgoztak ki a féjtés meggyorsítására, a biztonság fo-

kozására. A pályázat további helyezettjei: az Oroszlányi Szénbányák, a Dorogi Szénbányák, a Nagyalföldi Kőolaj- és Földgáztermelő Vállalat, valamint a Szénhidrogénipari Kutató- és Fejlesztő Intézet dolgozói. Az újítómozgalomban elért eredményekért az öt vállalat kollektívája most összesen 140 ezer forint jutalmat kapott.

Részben a pályázatnak is köszönhető, hogy a bányáiparban tavaly több mint 6500 újítást nyújtottak be a dolgozók, s ebből csaknem 5 ezret hasznosítottak is, mintegy 561 millió forint értékben. Emellett 56 találmányt is beadtak, amiből 39-et fogadtak el a vállalati bizottságok. A tavaly bevezetett találmányok összesen 348 millió forintos többleteredményt hoztak a vállalatoknak. Az újításokért és a találmányokért 1984-ben 48 millió forintot fizettek ki a vállalatok dolgozóinak.

Szocialista országok együttműködése a fénytávközlés fejlesztésében

A fénytávközléssel kapcsolatos kutatások, fejlesztések összehangolásán, az együttműködés mind hatékonyabb formáinak kialakításán dolgoznak nyolc KGST-ország — köztük Magyarország — valamint Jugoszlávia szakemberei. Az elektromos jeleken alapuló hagyományos távközlést világszerte mind szélesebb körben váltja fel a korszerűbb fénytávközlés, amelynek már nem az elektromos áram, hanem parányi üvegszála- kon a fény közvetíti az információt. Előnye, hogy a korábbinál lényegesen gyorsabban képes a jelenlegi információmennyiség sokszorosának a továbbítására, emellett biztonságosabb is, hiszen az üvegszál érzéketlen a hőre, a nedvességre, a mágneses erőtér változásaira és más egyéb, az elektromos távközlést zavaró tényezőkre. Hazánkban — a többi szocialista országhoz hasonlóan — már évek óta napirenden van a fénytáv- közlés megteremtésének kérdése. Optikai szálon alapuló kísérleti vonalat már például üzemeltet a Magyar Posta, az új rendszer tényleges elterjedését azonban jelentősen nehezíti, hogy — mivel a hagyományostól gyökeresen különböző tech- nológiáról van szó — beve-

zetése alapvetően új infrastruktúrát, számos költséges fejlesztést és beruházást feltételez.

Az ilyen jellegű nehézségek áthidalását és a helyi erőfeszítések összehangolását célozza az a közelmúltban zárult szakértői értekezlet, amelyen az európai szocialista országok — köztük hazánk — valamint Kubá képviselői Leningrádban meghatározták a fénytáv- közlés közös fejlesztésének lehetséges területeit. A feladatok számbavételkor különválasztották a két-két pont (például telefonköz- pont, vagy város netán földrész) közötti összeköttetés megteremtését, illetve egy-egy adott terület komplex ellátásával kapcsolatos teendőket. Az előbbi elsősorban a telefonháló- zat fejlesztését célozza, az utóbbi például a területi tévé, illetve számítógép-hálózatok fénytávítelő kapcsolatrendszerének kialakítását teszi lehetővé. A szakemberek ezen túlmenően fontos kérdésnek tekintik a passzív és aktív alkatrészek — például csatlakozók, polárszűrők, illetve fényforrások és fényvevő berendezések — gyártásának megoldását, valamint a fényel- kapcsolatos mérőműszer- park és mérés-kultúra kiala-

kítását. (Jelenleg a műszo- rek az elektromos impulzusok mérésére képesek, a fény intenzitásának, összetételének megállapítása alapvetően új feladat. Külön téma a tényleges közvetítést végző üvegszálak gyártása: a tervek szerint — az igények teljes körű kielégítése érdekében — az országok közötti együttműködés a jövőben részint a szálkészítő gépek gyártására, részint az üvegszálon alapuló kábelgyártás megszervezésére irányul majd.)

A legfontosabb közös kutatási, fejlesztési területek megfogalmazása után most az egyes országok részvételének kérdése, az együttműködés ésszerű formáinak a kialakítása van napirenden. Hazánk részéről a fénytáv- közlési kutatások kapcsán a Távközlési Kutató Intézet, a BHG, a Híradástechnika Szövetkezet és a Műszaki Fizikai Kutató Intézet jelezte részvételét, míg a szükséges műszaki eszközök gyártásába a DIGÉP, a HITEKA és a Kábelgyár kapcsolódna be. Üvegszálgyártás például már folyik a Szovjetunióban. Lengyelországban, az NDK-ban és Csehszlovákiában: az ezen alapuló kábelgyártásra a jelek szerint magyar részről is lenne vállalkozó.

Bemutatták a Varázsfuvolát

Tegnap este tartották meg a téren Mozart operájának, a Varázsfuvolának bemutató előadását. A darab először került itt színpadra a vezénylő Oberfrank Géza és az NDK-beli Carl Heinz Erkrath rendezésében. A díszleteket Forrai Gábor, a jelmezeket Vágó Nelly tervezte, közreműködött a szegedi fesztiválzenekar valamint a fővárosiakból és szegediek- ből álló kórus (karigazgató Molnár László). A főbb szerepekben Gregor József, Iván Ildikó, Csavlek Etelka, Bándi János és Andrejcsik

